

was, hen van hun kwellende financiële zorgen te ontlasten. De leiding van het Nationaal Steunfonds begreep dat men die Joodse onderduikers anders behandelen moest dan de niet-Joodse: hun positie was veel meer bedreigd. Te hunnen behoeve mocht geen 'Schadeformulier ongevallenverzekering' ingevuld worden, immers: dat formulier zou het onderduik-adres vermelden; evenmin kon men van die Joodse onderduikers vergen dat zij kwitanties zouden ondertekenen. Een punt was ook hoe hoog de maandelijkse uitkering van die onderduikers zou moeten zijn; sommige werden schandelijk geplunderd – daar moest een stokje voor gestoken worden. Om deze en dergelijke problemen op te lossen werd door de leiding van het Nationaal Steunfonds een 'onder-organisatie' gevormd, de 'Vakgroep J', die een eigen bestuur kreeg waarin A. Krouwer, eigenaar van een Amsterdamse handelsfirma en tevoren lid van de Joodse Raad (maar die had hij in de lente van '43 verlaten toen hij 'ge-Calmeyerd' werd), de centrale figuur werd.

De 'Vakgroep J' stond aanvankelijk vooral in contact met verzorgingsgroepen voor Joden in Amsterdam, later ook met groepen in de Zuidhollandse steden, Limburg, Brabant, Twente en Friesland. De maandelijkse uitgaven (per onderduiker werd als regel eerst f 75, daarna f 100 uitgekeerd) liepen van f 25 000 op tot f 400 000. Na de bevrijding werden in de administratie van het NSF ruim vierduizendtweehonderd Joodse 'steungevallen' opgenomen; daaronder waren echter vele 'gevallen' die meer dan één persoon omvatten. Het totaal aantal Joodse onderduikers die van de 'Vakgroep J' geld ontvingen, heeft wellicht in de buurt van de achtduizend gelegen. In totaal gaf de 'Vakgroep J' tot begin september '44 ca. f 1 mln uit, nadien tot aan de bevrijding nog eens bijna f 3,7 mln.

Wat de overige ondersteunden betreft: uit de maandstaten die Gijs van Hall bijhield, blijkt dat bij het Nationaal Steunfonds per 18 augustus '44 f 2,7 mln aan leningen ten behoeve van de 'Zeemanspot' geregistreerd was en f 7,3 mln aan leningen ten behoeve van de overige uitgaven; bovendien stond toen f 300 000 genoteerd als 'diverse inkomsten' – dat moeten giften aan de leiding geweest zijn. Per diezelfde datum was f 2,6 mln aan de 'Zeemanspot' uitgekeerd ('Uitgaven Zee') en was f 6,2 mln voor andere doeleinden besteed ('Uitgaven Land'); daarvan was bijna f 1 mln naar de 'Vakgroep J' gegaan, maar hoeveel van de resterende ruim f 5,2 mln uitbetaald was aan gezinnen van niet-Joodse onderduikers dan wel aan illegale organisaties, weten wij niet. Uit de staten blijkt wèl dat die 'Uitgaven Land' per 15 april '44 ruim f 1,4 mln bedragen hadden en dat zij in de vier maanden nadien (tot 18 augustus) per maand met de volgende bedragen gestegen waren: ruim f 600 000, bijna f 1 850 000, ruim f 900 000 en ruim f 1 300 000.